

Μάθημα	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ– ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ
Καθηγητής	ΟΜΑΔΑ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ
Τάξη	Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
Ημερομηνία	04/01/2026
Ονοματεπώνυμο	

Το απόσπασμα είναι από την τελευταία φάση της απολογίας του Σωκράτη, κατά την οποία ο ήδη καταδικασμένος σε θάνατο φιλόσοφος απευθύνει συγχωρητικά λόγια προς όσους τον καταδίκασαν. Επίσης διατυπώνει μια παράκληση προς τους δικαστές που αφορά την αντιμετώπιση των παιδιών του.

Αλλά και ὑμᾶς χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί, **εὐέλπιδας** εἶναι πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἔν τι τοῦτο ἀληθές διανοεῖσθαι, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν οὐδὲν οὔτε ζῶντι οὔτε τελευτήσαντι, οὐδὲ ἀμελεῖται ὑπὸ θεῶν τὰ τούτου πράγματα· οὐδὲ **τὰ ἐμὰ** νῦν ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γέγονεν, ἀλλὰ μοι δῆλόν ἐστι τοῦτο, ὅτι ἤδη βέλτιόν ἐστι μοι τεθνάναι καὶ ἀπηλλάχθαι πραγμάτων. Διὰ τοῦτο καὶ ἐμὲ οὐδαμοῦ ἀπέτρεψεν τὸ σημεῖον, καὶ ἔγωγε τοῖς καταψηφισαμένοις μου καὶ τοῖς κατηγοροῖς οὐ πάνυ χαλεπαίνω. Καίτοι οὐ ταύτη τῇ διανοίᾳ κατεψηφίζοντό μου καὶ κατηγοροῦν, ἀλλ' οἰόμενοι βλάπτειν· τοῦτο αὐτοῖς ἄξιόν ἐστι μέμφεσθαι. Τοσόνδε μέντοι αὐτῶν δέομαι· τοὺς υἱεῖς μου, ἐπειδὴν ἠβήσωσι, τιμωρήσασθε, ὦ ἄνδρες, ταῦτά ταῦτα λυποῦντες ἅπερ ἐγὼ ὑμᾶς ἐλύπουν, ἐὰν **ὑμῖν** δοκῶσιν ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του πρότερον ἐπιμελεῖσθαι ἢ ἀρετῆς, καὶ ἐὰν δοκῶσιν τι εἶναι μηδὲν ὄντες, ὀνειδίζετε αὐτοῖς ὥσπερ ἐγὼ ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἐπιμελοῦνται ὧν δεῖ, καὶ οἶονταί τι εἶναι ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι. Καὶ ἐὰν ταῦτα ποιῇτε, **δίκαια** πεπονθὼς ἐγὼ ἔσομαι **ὑφ' ὑμῶν** αὐτός τε καὶ οἱ υἱεῖς. Ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὥρα ἐστὶ ἀπιέναι, **ἐμοὶ μὲν ἀποθανουμένῳ**, ὑμῖν δὲ βιωσομένοις· ὁπότεροι δὲ ἡμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα, ἄδηλον παντὶ πλὴν ἢ τῷ θεῷ.

Πλάτων, Απολογία Σωκράτους, 40c – 42a

Λεξιλόγιο:

μέμφομαι: κατηγορώ

χαλεπαίνω: οργίζομαι

ἠβήσωσι: υποτ. αορ. του ρ. ἠβῶ: φθάνω στην εφηβική ηλικία

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. «Ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί...τοῦτο αὐτοῖς ἄξιόν ἐστι μέμφεσθαι.»
να μεταφράσετε το απόσπασμα.

(20 μονάδες)

B. «τοὺς υἱεῖς μου, ἐπειδὴν ἡβήσωσι, τιμωρήσασθε, ὦ ἄνδρες, ταῦτα ταῦτα λυποῦντες ἅπερ ἐγὼ ὑμᾶς ἐλύπουν, ἐὰν ὑμῖν δοκῶσιν ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του πρότερον ἐπιμελεῖσθαι ἢ ἀρετῆς, καὶ ἐὰν δοκῶσί τι εἶναι μηδὲν ὄντες, ὀνειδίζετε αὐτοῖς ὥσπερ ἐγὼ ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἐπιμελοῦνται ὧν δεῖ, καὶ οἶονταί τι εἶναι ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι. Καὶ ἐὰν ταῦτα ποιήτε, δίκαια πεπονθὼς ἐγὼ ἔσομαι ὑφ' ὑμῶν αὐτός τε καὶ οἱ υἱεῖς.»

Ποια παράκληση διατυπώνει ο Σωκράτης προς το δικαστήριο σχετικά τους γιους του;

(10 μονάδες)

Γ1. «ἐπειδὴν ἡβήσωσι, τιμωρήσασθε...»

α) να αναγνωρίσετε τον λανθάνοντα υποθετικό λόγο περιγράφοντας την εκφορά του.

β) να μετατρέψετε τη δευτερεύουσα πρόταση σε μετοχή.

(3 μονάδες)

Γ2. «ἐμοὶ μὲν ἀποθανουμένῳ...»: να αναγνωρίσετε το είδος της μετοχής και να την αναλύσετε σε αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση.

(2 μονάδες)

Γ3. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους όρους που ακολουθούν:

εὐέλπιδας, τὰ ἐμὰ, ὑμῖν (το υπογραμμισμένο), δίκαια, ὑφ' ὑμῶν

(5 μονάδες)

Δ. Να σχηματίσετε τους ζητούμενους τύπους:

εὐέλπιδας: την αιτιατική ενικού του ίδιου γένους

ἐν: το αριθμητικό ουσιαστικό και το αριθμητικό επίρρημα

τελευτήσαντι: τον ίδιο τύπο στον ενεστώτα

τὰ ἐμὰ: τον ίδιο τύπο της ίδιας αντωνυμίας του ίδιου προσώπου για πολλούς κτήτορες

δέομαι: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ίδιου χρόνου της ίδιας φωνής

πρότερον: τον ίδιο τύπο στον υπερθετικό βαθμό

οἶονται: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ίδιου χρόνου

υἱεῖς: τη δοτική του πληθυντικού αριθμού

ἀποθανουμένῳ: τον ίδιο τύπο στον αόριστο β'

ἀπιέναι: το β' ενικό και το γ' πληθυντικότητας προστακτικής του ίδιου χρόνου

(10 μονάδες)

«Εἴτε γράφει κάτι που αξίζει να διαβαστεί εἴτε κάνει κάτι που αξίζει να γραφτεί.»
(Βενιαμίν Φραγκλίνος)